

EL TREBALL DE LA COOPERACIÓ I LA SOLIDARITAT A ESCOLTES CATALANS

Mare de Déu del Pilar 16 -18
08003 Barcelona
tel 93 268 91 10 fax 93 268 91 12
tec-programes@escoltes.org
www.escoltes.org

EL TREBALL DE LA COOPERACIÓ I LA SOLIDARITAT A ESCOLTES CATALANS

Escoltes Catalans és una associació escolta i, per tant, té com a finalitat primera l'educació d'infants i joves. Aquesta educació es fa mitjançant la pedagogia de l'acció, que parteix de la necessitat de concebre als infants i joves com subjectes actius en el seu procés de desenvolupament i participants del seu propi procés educatiu; es tracta d'un aprenentatge per l'observació, l'experimentació i l'activitat personal.

És a través dels espais associatius que els membres de l'Associació interactuen, participen i aprenen fent servei a la comunitat. Concretament, les trobades associatives que es celebren anualment i els projectes de cooperació que desenvolupa Escoltes Catalans suposen espais únics per treballar aspectes com l'educació per al desenvolupament, la solidaritat o la interculturalitat. Tal i com el document de la cooperació de l'entitat indica:

"L'educació és, precisament, la nostra eina per col·laborar al desenvolupament; la nostra estratègia més important per lluitar contra la injustícia i la desigualtat. És evident que l'acció és la metodologia que ens caracteritza, i és, igualment evident, que aquesta acció educativa pot esdevenir un servei a la societat i al món. Però sempre entenent aquestes accions i actuacions com un útil pedagògic, una eina de treball. Escoltes Catalans és una ONGD, però per davant de tot és una entitat educativa"

Els projectes de cooperació d'Escoltes Catalans cerquen contribuir en la millora educativa, i en la qualitat de vida de les poblacions interessades. En aquest sentit, s'ha col·laborat entre d'altres, en l'obertura de centres d'educació no formal a Cuba, en la formació de mestres al Sàhara, en l'intercanvi de materials pedagògics i metodològics a Senegal, la construcció d'un centre de formació i una escola a Benín o la rehabilitació de pisos i treball del Quart Món a Ciutat Vella, Barcelona.

A continuació expliquem amb més detall algunes de les experiències més recents en el camp de la cooperació i la solidaritat.

1. PROJECTE "XARXA CIÉNAGA"

Escoltes Catalans participa en projectes de cooperació a Cuba des de l'any 1996. En un primer moment, es va col·laborar en accions educatives a la ciutat de La Habana i, a partir de l'any 2000, s'ha estat participant en projectes educatius al municipi de La Ciénaga de Zapata, Província de Matanzas.

Les accions en les que s'ha estat col·laborant tenen un mateix objectiu general: *Participar en el desenvolupament comunitari i educatiu de la zona de la Ciénaga de Zapata, Província de Matanzas, Cuba.*

En aquest sentit, els projectes que es porten a terme a la zona contempnen la creació d'una xarxa de ludoteques. La primera de les ludoteques es va crear a la comunitat de Guassasa l'any 2001. Des d'aleshores, les mestres de l'escola de Guassasa, Niurka Ramírez i Yanelis Benítez, són les coordinadores de la xarxa de ludoteques.

En el marc d'aquest procés de creació d'una xarxa, i després de diverses accions, el mes de desembre de 2003 es va realitzar un viatge de formulació per fixar els termes d'una nova fase del projecte amb el soci local, la Direcció Municipal de Educació de La Ciénaga de Zapata. El projecte "El Gran Caimán - Xarxa Ciénaga 2004" contemplava la col·laboració amb les comunitats de Cocodrilo i Bermeja, al municipi de La Ciénaga, per tal de rehabilitar les escoles Carlos Ulloa (localitat de Cocodrilo) i Pedro Borrás (població de Bermeja) i construir una ludoteca a cadascuna de les comunitats.

Per tal d'executar aquest projecte, el mes d'agost del 2005, un grup de cooperants d'EC es va desplaçar per capacitar a les educadores de Cocodrilo i Bermeja en l'educació no formal i dotar aquestes comunitats de les infraestructures i el material educatiu pertinent, per tal de desenvolupar la tasca educativa. També es van fer activitats lúdico-educatives per als infants i joves de les comunitats, a través d'activitats d'educació en el lleure obertes a tota la comunitat per tal de sensibilitzar-les sobre el rol de l'educació no formal.

Al març del 2006, es va realitzar el viatge d'avaluació, però en aquest no es va poder tancar el projecte, ja que les obres de construcció encara no estaven finalitzades. El viatge també es va aprofitar per dotar de nou material a les xarxes de ludoteques.

Malgrat les obres no estaven finalitzades, el viatge va permetre començar a tancar el projecte d'una xarxa de ludoteques a La Ciénaga de Zapata i veure quins eren els interessos de la contrapart, la Direcció Provincial de Educació de Matanzas, de cara a adaptar el projecte a una altra municipalitat, o bé començar una nova línia de projectes.

Finalment, l'any 2007 es va tancar el projecte a Cuba i actualment es troba en fase de sensibilització a Catalunya. L'objectiu principal d'aquesta última fase es apropar el conjunt de l'Associació i de la societat en general, una visió diferent sobre Cuba lluny de les imatges estereotipades que en moltes ocasions se'ns mostra. També es pretén reflexionar sobre diferents models de participació, austeritat, respecte i desigualtats.

Paral·lelament, aquest any 2008 l'equip de Cuba de l'Associació ha iniciat un nou projecte. El projecte "*Puerto Esperanza: treball d'enfortiment del teixit social entre CIERIC, (Centro de Intercambio y Referencia Iniciativa Comunitaria) i Escoltes Catalans*" que ha rebut el premi del Consell Nacional de Joventut de Catalunya pretén oferir recursos i metodologia per l'educació medi ambiental a un centre comunitari situat a Puerto Esperanza a la província del Pinar del Rio (Cuba).

Imatges del projecte de cooperació a Cuba al 2007

2. LA MURGA: PEL DRET A UN HABITATGE DIGNE Ciutat Vella (Barcelona)

Aquest projecte, que va néixer l'any 1995 i ja porta dotze anys realitzant-se, consisteix en la rehabilitació de pisos de persones desfavorides de Ciutat Vella. El projecte es duu a terme mitjançant camps de treball a la primavera i l'estiu, amb les unitats de pioners (15-17 anys) i clan (18 anys) dels agrupaments de l'Associació.

Els projectes tenen diversos objectius, entre els quals destaquen la voluntat de sensibilitzar els joves en la problemàtica de la marginació social; contribuir a la millora de les condicions de vida de la població del Districte de Ciutat Vella de Barcelona; fomentar la solidaritat, el civisme, la participació ciutadana i l'acció comunitària; i difondre la realitat del Quart Món a la població en general, fomentant la seva implicació.

Durant els dies que dura el projecte, els i les joves de diferents agrupaments escoltes conviuen amb col·lectius desfavorits del barri mentre realitzen tasques de rehabilitació en els seus domicilis. És una convivència basada en el respecte mutu, les responsabilitats compartides, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació.

L'any 2008 s'han dut a terme 3 camps de treball, un a la primavera i dos a l'estiu, amb els quals es van rehabilitar un total de 12 pisos (entre els que es van rehabilitar parcialment i totalment). Els agrupaments que han participat aquest any han estat l'Agrupament Escolta Intayllú, l'Agrupament Escolta Pi de les Corts i l'Agrupament Escolta Pere Roselló.

Imatges del projecte de La Murga durant el camp de primavera de 2008

3. SENEGAL

L'any 2004, després d'un període d'inactivitat, la COFRASL, *Cooperació Francòfona de les Associacions d'Escoltisme Laic*, formada per entitats escoltes del continent africà, associacions escoltes franceses i belgues i l'Associació Escoltes Catalans, es va reactivar de nou i, a partir d'aquí, Escoltes Catalans va reprendre el contacte amb *Eclaireuses Eclaireus du Sénégal*, entitat amb la que havia col·laborat en projectes de cooperació al llarg de la primera meitat dels anys '90.

Es va produir molt bona entesa entre les dues associacions i es va donar, de nou, la voluntat de participar conjuntament en un projecte de cooperació. Les dues entitats van quedar d'acord en perfilar més els detalls d'aquest projecte aprofitant la participació a l'Assemblea General de la COFRASL, realitzada el mes de febrer del 2005. En aquesta reunió es va concretar la localització geogràfica, els objectius del projecte i el període d'execució.

Al mateix temps, es va crear l'Equip de Senegal a EC, format per 15 caps de diversos agrupaments escoltes, que va contribuir a definir el projecte a Senegal, centrant-lo en el gènere i donant-li el format d'un intercanvi i d'un camp de treball.

Al llarg del 2005 es va iniciar la primera fase del projecte, la fase de preparació, que va continuar de gener a juliol del 2006. En aquesta fase es van desenvolupar diverses tasques: execució d'una campanya econòmica i cerca de finançament, formació en cooperació pel desenvolupament, interculturalitat, realitat senegalesa, treball de gènere i nocions de francès i wòlof, gestió de les tasques tècniques identificades abans de l'estada a Senegal, preparació de les activitats pedagògiques per l'estada al Senegal i sensibilització del projecte als membres associatius.

L'agost del 2006 es va dur a terme l'intercanvi a Ngoumsane. La valoració global d'aquest va ser molt positiva, tan pel que fa a la realització del projecte com pel que fa al partenariat amb el EEDS, amb qui es comença a dibuixar properes col·laboracions.

L'intercanvi es diferenciava bàsicament en tres parts:

- El camp de treball, en el que es van realitzar tasques constructives entre grups mixtes de nois i noies i de les dues associacions (EC i EEDS) d'ampliació del Centre de desenvolupament de la dona a Ngoumsane. També es va participar en un projecte de repoblació forestal dut a terme en una parcel·la del centre de dones de Ngoumsane.
- Els seminaris i tallers i altres demandes de les beneficiàries, entre EEDS i EC i el grup de dones de Ngoumsane. Els temes tractats es van centrar en la salut (les drogues, el VIH i la Malària), la migració i el gènere.
- La descoberta del país; un cop finalitzades les obres constructives els joves d'EEDS i EC van fer una estada de descoberta de les regions properes a Ngoumsane.

Un cop retornats a Catalunya, els membres de l'equip de Senegal van posar-se a treballar en la fase de sensibilització ja plantejada a l'inici del projecte i tinguda en compte en la fase d'execució (seguiment i recollida de material), fase que es desenvolupa al llarg del 2007.

4. CARAVANA PER LA PAU

Durant el passat 2007 es va celebrar el centenari de l'escoltisme mundial, no només commemorant èxits del passat, sinó celebrant el present i sobretot el futur: milions de joves van treballar per deixar el món millor del que l'han trobat, i el compromís que van prendre els va preparar per afrontar els reptes del futur, trencant barreres i sobretot construint la pau.

Per això, arreu del planeta es van dur a terme els *Gifts for peace* "Dons" o "Regals per la pau", un projecte que l'Organització Mundial del Moviment Escolta impulsa per l'ocasió, i que consisteix en iniciatives d'associacions escoltes per a celebrar els 100 anys amb accions de compromís ciutadà que fomenten especialment la pau.

En el marc d'aquesta celebració, Escoltes Catalans, va organitzar conjuntament amb altres associacions escoltes de França i Senegal, un projecte de cooperació anomenat "Caravana per la Pau".

Dues caravanes van partir des de l'Àfrica subsahariana i Europa el passat 27 de juliol i va travessar diferents països realitzant estades curtes amb accions de sensibilització en educació per la pau. La Caravana del Nord va fer un recorregut per França, Catalunya, Andalusia, Marroc, Mauritània i Senegal, mentre que la Caravana del Sud va passar per Benín, Togo, Ghana, Burkina Fasso, Mali i Senegal. Les caravanes van arribar al Senegal el 26 d'agost, on es va organitzar durant un setmana el Fòrum per la Pau en el que hi van participar a més de les associacions escoltes del Nord i del Sud, representants d'organismes especialitzats de les Nacions Unides i del govern de la societat civil senegalesa.

En el marc d'aquest projecte, Escoltes Catalans va coordinar totes les activitats de la Caravana Nord pel seu pas per Barcelona els dies 1 i 2 d'agost. Aquestes activitats es van centrar en la promoció de la Pau i la recuperació de la memòria històrica. Tots els gestos simbòlics, realitzats pels caps escoltes en el trajecte de la caravana, tenien com a finalitat ajudar a visibilitzar i a potenciar el treball dels joves en la instauració d'una cultura de pau a nivell local i mundial.

El projecte de la Caravana per la Pau pretén fomentar l'educació el desenvolupament i el treball en educació per la pau entre els joves del Nord i del Sud perquè després reverteixin els seus aprenentatges en els infants i jove de les seves associacions.

Imatges de la Caravana per la Pau 2007

5. TROBADA DE FORMACIÓ

La **Trobada de Formació** s'ha constituït al llarg de les seves dues primeres edicions com un dels espais associatius més importants dins d'Escoltes Catalans. És una trobada destinada als caps d'agrupament de l'entitat i s'hi pretén fomentar, d'una banda, la formació i de l'altra l'intercanvi d'experiències entre els diferents caps d'agrupament.

La trobada que ha celebrat enguany la seva tercera edició a Caldes de Montbui el cap de setmana del 1 i 2 de març, és un espai de formació i intercanvi dins d'Escoltes Catalans. S'hi han realitzat sessions formatives pels caps i sessions relacionades amb els projectes pedagògics de suport que es duen a terme a l'entitat.

Concretament s'han dut a terme tallers sobre aprenentatge servei, interculturalitat, memòria històrica, i interacció amb el medi natural. La trobada va finalitzar amb un intercanvi d'activitats i una demostració pràctica per utilitzar les cuines solars als campaments sostenibles, que va anar a càrrec del Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona.

Imatges de la Trobada de Formació 2008

6. PIOSFERA

La Piosfera és una de les trobades que se celebren a nivell associatiu a Escoltes Catalans. És una trobada destinada als pioners de l'Associació, els i les joves d'entre 15 i 17 anys que pertanyen als diferents Agrupaments Escoltes. Aquestes trobades pretenen d'una banda, fomentar la convivència entre els i les joves de l'Associació, i de l'altra, conscienciar-los sobre algun tema en concret.

La trobada, que es celebra cada dos anys, tracta durant cada edició una temàtica concreta. Enguany s'ha cregut oportú tractar el tema de la **Memòria Històrica** vist el ressò que ha tingut recentment aquest tema entre l'opinió pública, arrel en gran mesura a les iniciatives legislatives que s'han dut a terme tant des del Govern català com des de l'Espanyol i l'establiment de l'any 2006 com a any de la Memòria Històrica.

Concretament, la Piosfera ha tingut lloc a Riba-roja d'Ebre el 19 i 20 d'abril i s'ha ambientat en la Guerra Civil, en el moment concret de la Batalla de l'Ebre. Els participants s'han convertit en un poble que fuig dels bombardeigs dels exèrcits nacionals i que han hagut de fer front a la por per organitzar-se i sobreviure. D'aquesta manera, els pioners han tingut l'oportunitat de viure en primera persona la tensió que es va produir durant la Guerra Civil Espanyola a través d'un joc de rol i un "bombardeig".

Finalment, i per acabar l'activitat, els participants van recuperar una de les trinxeres que van utilitzar els republicans durant la resistència, que recentment va patir un incendi forestal.

Considerem que en aquesta etapa educativa, els i les pioners/es tenen la maduresa apropiada per tractar el tema amb la profunditat necessària. De fet, el tema de la Memòria Històrica s'ha estat treballant als caus al llarg del present curs. La trobada ha estat la culminació de la feina feta en aquests darrers mesos i una ocasió per extreure més eines per treballar aquest tema als agrupaments en el futur.

Imatges de la Piosfera 2008

7. MOGOLLOPS

La **Mogollops** és una trobada destinada als llops de l'Associació, els nens i nenes d'entre 9 i 11 anys que pertanyen als diferents Agrupaments Escoltes. Les trobades d'unitat com la Mogollops es realitzen cada tres anys amb la intenció que els infants puguin viure, al llarg de la seva vida com educands, una trobada a cada una de les etapes educatives.

Aquestes trobades pretenen, d'una banda, fomentar la convivència entre els i les nenes de l'Associació, i de l'altra, treballar sobre algun tema en concret realitzant un intervenció de millora del medi natural o social més proper.

Durant aquest curs s'ha decidit treballar el respecte, la protecció i la defensa del **medi ambient**, ja que el respecte a la natura és un dels 12 objectius educatius que es planteja Escoltes Catalans. Escoltes Catalans, com a entitat escolta, fa seu aquest objectiu promovent la defensa de la natura i responsabilitzant-se de preservar el medi natural, del qual se'n sent part i on hi desenvolupa gran part de les seves activitats.

Els infants van realitzar durant el cap de setmana del 17 i 18 de maig diverses activitats de conscienciació de la situació que viu la zona dels Salats i Muntanyans, zona protegida dins el Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya.

L'Agrupament Escolta "Els Salats" de Torredembarra, va acollir la Mogollops que tenia com a principal finalitat que els infants coneguessin des d'una altra perspectiva un espai natural molt proper com pot ser una platja.

Imatges de la Mogollops 2008

